ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ

Այսինքն.

Համառօտութիւն հնոյ Տօմարին Հռօ_
մայեցւոց, որով համարանա_
եար վարէ ազգս Հայոց։

Շարակարգեալ դիւրին ոճով ՚ի յօգուտ
աշակերտաց։

Ի Մխիթարայ վարդապետէ
սեբաստացւոյ Աբբայ
Հայր կոչեցելոյ։

Յամի Տն 1755։

Տպագրեալ ՚ի Վենետիկ։
Ի տպարանի Անտոնի Պօռթօլի։
Հրամանաւ մեծաւորաց։

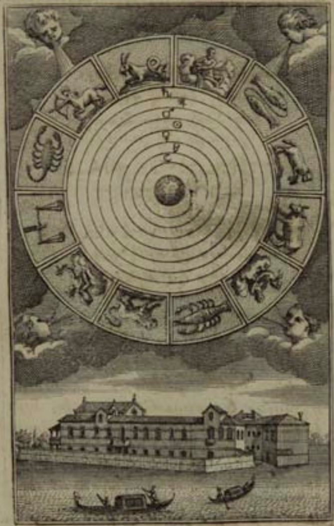

Յաղագս եօթներեկաց, և Հերադրաց, 'ի ձեռն որոց գտանի գիր տարւոյն։

Գլուխ . Առաջին։

Եօթներեակ՝ ոյապէս առա։

Առ զԹուականն Հայոց, և զշրջանս որք են 'ի նոր- մին, 'ի բաց հան . և 'ի մնացելոյն ևս 'ի բաց հան զԹիւն հինգ . և որ ինչ մնայ, երԹ- ի է, ի է . և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ՝ առ 'ի խորանս առաջի կայ աղիւ- սակին եօԹներեկաց, սկսեալ 'ի գլխոյն . և յորում՝ դադարի, այն է եօԹներեակ տարւոյն ։ Նոյն ծա- նիր, զի շրջանն է . ՇԼԲ . ամ ։ Նոյն կամ ոյապէս առա, որ առաւել դիւրագոյն է ։ Առ զԹուականն . և անտի 'ի բաց հան զ 1153 ըն . և զայն որ յաւելանայ, երԹ ի է, ի է .

և որ ինչ 'ի խոնարհ մնայ , տուր զայն 'ի յառաջիկայ խորանս եօթներեկացդ՝ սկսեալ 'ի գլխոյն . և յորում վերջանայ , այն է եօթներեակ տարւոյն ։ Իսկ եթէ ոչ ինչ յաւելանայ՝ տուր զէ̄ ըն՝ սկսեալ 'ի գլխոյն, որ մինչև 'ի վերջին խորանն հասեալ՝ վերջանայ ։

ԱՂԻՒՍԱԿ ԵՕԹՆԵՐԵԿԱՑ։

ա	բ	գ	դ ե	զ	է	ա
բ գ	դ	ե	զ	է ա	բ	գ
դ	ե զ	է	ա	բ	գ դ	ե
զ	է	ա բ	գ	դ	ե	զ է

Ծանիր և զայս . զի յորժամ զոյգ է եօթներեակ տարւոյն, յայնժամ նահանջ է ամն . և դու 'ի յունվարի , և 'ի փետրվարի զառաջինն պարտիս կալնուլ, և յորժամ 'ի մարտն մտանես , զերկրորդն ։ Օրինակ . մինչ դե, է եօթներեակ տարւոյն, 'ի յունվարի՝ և 'ի

'ի փետրվարի կալ զդան , որ է չորս .
և յորժամ 'ի մարան միանանես , կալ
զէլն . որ է հինգ .

Նաև 'ի յայլեւսակողջդ՝ սով ամեն նա_
հանջին երեւի 'ի ձեւան զոյգ գրոյ ,
նոյնպէս և ամքն՝ որք ոչ են նա_
հանջ.ք՝ երեւին 'ի ձեւան գրոց , որք
են միայնակ , և ոչ զոյգ .

Մերտնէր այսպէս արա .

Կամ զԹուականն Հայոց , և զՀր_
քանսն որք են 'ի նմին՝ 'ի բաց
հան և 'ի մնացելոցն ևս 'ի բաց հան
զԹիւն երեք . և զմնացեալսն երԹ_
Թ ժԹ . և զայն որ 'ի խոնարհ
մնայ , տուր 'ի յառաջինկայ կարգ_
խորանայ վերադրոյդ՝ սկսեալ 'ի
գլխոյն . և յորում գադարի՝ այն
է վերադիր տարւոյն :

Նաև կամ այսպէս արա , որ առա_
ւել դիւրագոյն է : Կամ զնոյն Թուա
կանն , և անտի 'ի բաց հան . ՌՃԿԵ.
և զայն , որ յաւելանայ , երԹ ժԹ ,
ժԹ . և որ լինի 'ի խոնարհ մնայ ,
տուր 'ի յառաջինկայ կարգ խորա_
նայ վերադրոյդ՝ սկսեալ 'ի գլխոյն .
և

և յորում վերջանայ, այն է վերա-
գիր տարւոյն :

Աղիւսակ վերադրաց :

ԻԴ	Ե	ԺԶ	ԻԷ	Ը	ԺԹ	Լ	ԺԱ	ԻԲ	Գ
ԺԴ	ԻԵ	Զ	ԺԷ	ԻԸ	Թ	Ի	Ա	ԺԲ	

Ու տառանոր գիտելի է. զի՛ Ի՛Բ խորանք եօթնեւրեկայ, և ԺԹ խորանք վերադրաց, այնու կարգաւ, որով եդեալք են ՚ի յաղիւսակս իւրեանց՝ միանգամայնաւորաբար զկնի միմեանց հետեւին, ամ ԻԸ ամէ. և յոր ժամ՚ լինի հասանիլ ՚ի վերջն, վերստին լինի սկսումն ՚ի գլխոյն : Որ օրինակ յայսմիկ ամի՝ յորում Թիւն հայոց է ՌՄՁԶ. վերադիրն է. ԻԴ. և եօթնեւրեակն, Ու Լ՝րդ՝ սորին ՚ի յաղիւսակս իւրեանց, որք և իսկ երեւին, են առաջինք. ուրեմն ՚ի գալ տարւոջ անմիջապէս հետեւալքն սոցին, են վերադիր և եօթնեւրեակ տարւոյն. և ՚ի միւսում տարւոջ՝ հետեւեալքն այնց. և այսպէս միանգամայնաւորաբար :

Ինն-

Յիննեւտասներեակ այսպէս արա ։

Առ զՀայոց թուականն . և ընդ :141 ըն. 'ի բաց հան . և որ ինչ վերամնայ , երթ ժԹ , ժԹ . և այն որ 'ի խոնարհ մնայ , իննեւտասնե_
րեակ է տարւոյն ։

Այլ կամ այսպէս արա ։ Գիտ զվերա_ դիրն երկու . որ է 'ի յաղիւսակոջ վերադրաց . և անտի սկսեալ յա_ ռաջընթանալով թուեա՛ մինչև 'ի վերադիր տարւոյն . և որքան թիւ ելանէ , յայնքաներորդում ամի է՝
իննեւտասներեակն տարւոյն ։

Այլ եթէ իննեւտասներեկաւ զվե_ րադիր տարւոյն կամիցիս գտանել . կա՛լ զթիւ իննեւտասներեկի տար_ ւոյն , և յառաջ տուր զայն 'ի վե_ րադրեն՝ որ է Երկու . և յորում տեղւոջ վերադրաց վերջանայ , անդ է վերադիր տարւոյն ։ Որգոն , 1182 . թուին՝ իննեւտասներեակն է 3 . և մինչ 'ի վերադրեն որ է . Է . յառաջ տամք , գադարի 'ի տասին վերադ_ րին որ է . ԻԴ . և այսու իմանամք ,
թէ ԻԴ է վերադիր տարւոյն ։

Օգնու

Օճէնտ տարեկերոյն այսպէս արա.

Առ միշտ զՏէրագիր տարւոյն, որ գծագրով եդեալ կայ 'ի սկզբան առաջիկայ աղիւսակիդ. և այնու մուտ ուղղակի 'ի Հանդիպակաց խորանս եօթներեկայ մինչև գտանիցես զեօթներեակ տարւոյն, որ է Նօտր գրով գրոշմեցեալ, և ընդ նմին եղեալ բոլորագիրն 'ի նը մին խորանոջ՝ է գիր տարւոյն.

Եւ այս աղիւսակ է մշտնջենաւոր, և տևէ, որքան տևէ ձևերն հնոյն տօմարաց հռոմայեցւոց.

ԻԴ	ǂ·բ	F·գ	−·դ	≡·ե	=·զ	≡·է	⊤·ը	ǂ·թ
Ե	≡·յ	⊤·ն	ǂ·շ	F·ո	−·չ	≡·պ	=·ջ	≡·ռ
ԺԶ	F·ժ	−·ի	≡·լ	=·խ	≡·ծ	⊤·կ	ǂ·հ	F·ձ
ԻԷ	⊤·ս	ǂ·վ	F·տ	−·ր	≡·ց	=·ւ	≡·փ	⊤·ք
Ը	−·ղ	≡·ճ	=·մ	≡·յ	⊤·ն	ǂ·շ	F·ո	−·չ
ԺԹ	≡·է	⊤·ը	ǂ·թ	F·ժ	−·ի	≡·լ	=·խ	≡·ծ
Լ	≡·պ	=·ջ	≡·ռ	⊤·ս	ǂ·վ	F·տ	−·ր	≡·ց
ԺԱ	⊤·կ	ǂ·հ	F·ձ	−·ղ	≡·ճ	=·մ	≡·յ	⊤·ն
ԻԲ	−·գ	≡·ե	=·դ	≡·է	⊤·ը	ǂ·թ	F·ժ	−·ի
Գ	ǂ·շ	F·ո	−·չ	≡·պ	=·ջ	≡·ռ	⊤·ս	ǂ·վ
ԺԴ	≡·լ	=·խ	≡·ծ	⊤·կ	ǂ·հ	F·ձ	−·ղ	≡·ճ
ԻԵ	⊤·ա	ǂ·բ	F·գ	−·դ	≡·ե	=·զ	≡·է	⊤·ը
Զ	=·մ	≡·յ	⊤·ն	ǂ·շ	F·ո	−·չ	≡·պ	=·ջ
ԺԷ	ǂ·թ	F·ժ	−·ի	≡·լ	=·խ	≡·ծ	⊤·կ	ǂ·հ
ԻԸ	≡·ռ	⊤·ս	ǂ·վ	F·տ	−·ր	≡·ց	=·ւ	≡·փ
Թ	F·ձ	−·ղ	≡·ճ	=·մ	≡·յ	⊤·ն	ǂ·շ	F·ո
ԻԱ	≡·ե	=·զ	≡·է	⊤·ը	ǂ·թ	F·ժ	−·ի	≡·լ
Բ	F·ո	−·չ	≡·պ·	=·ջ	≡·ռ	⊤·ս	ǂ·վ	F·տ
ԺԳ	=·խ	≡·ծ	⊤·կ	ǂ·հ	F·ձ	−·ղ	≡·ճ	=·մ

Եւ աստէն գիտել պարտիս, զի
նախկին եօթներեակքն՝ ՚ի յիւ_
րաքանչիւր կարգ ավիւտակիդ նոյնք
են ՟Է այնոց՝ որք են վերջինք. ով և
իսկ տևամենին. Այլ ՟Է որոնելդ ըզ
գիր տարւոյն՝ եթէ համդիպեսցի՝ զի
եօթներեակ տարւոյն իցէ այնպի_
սի, որ ՚ի նոյնում՝ կարգի ՚ի սկզբան
նաև ՚ի վերջին ստանի, մի տարակու
սիր առ այս, եթէ զվերադիր տար_
ւոյն առ որն ՚ի յերկուց պարտ է ստա
նել, առ ՚ի գտանել զգիր տարւոյն։
Քանզի եթէ ամն իցէ նահանջ, առ
վերջինն պարտ է ստանել, և ՟Է նմա
եղեալ թուոյ գիրն՝ է գիր տարւոյն.
իսկ եթէ ոչ իցէ նահանջ, պիտոյ է
առ առաջինն ստանել. և առ նմ ե_
ղեալն է գիր տարւոյն Օրինակ.
՚ի թուին. ՌՃԾԵ. եօթներեակն է
չորս, իսկ վերադիրն է. ԺԵ։ Արդ՝
մինչ ՚ի ձեռն այսորիկ վերադրի մտ
տանես ՚ի համդէպ իւր եղեալ խո_
րանն, ՚ի նմին եօթներեակ տարւոյն՝
որ է չորս, գտանի ՚ի սկզբան նաև ՚ի
վերջին, եթէ ստանես զվերադիրն առ
առաջինն, ցուցանէ զգիր տարւոյն.

գոլ ժէ. իսկ եթէ առ վերջինն, ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ ժէ։ Արդ՝ մինչ ամն այս է նահանջ, ոչ պարտիս տանիլ առ առաջինն, այլ առ վերջինն, որ ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ ժէ։ Իսկ 'ի թուելն. ռճղէ. եօթներեակն է երեք. և վերադիրն ժէ։ Արդ՝ մինչ 'ի ձեռն այսորիկ վերադրի մտանես 'ի հանդէպ իւր եղեալ խորանն, 'ի նմին եօթներեակ տարւոյն, որ է երեք, գտանի 'ի սկզբան՝ նաև 'ի վերջն։ Եթէ տանիս զվերադիրն առ վերջինն, ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ հօ. իսկ եթէ առ առաջինն, ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ Բօ։ Արդ՝ մինչ ամն այս ոչ է նահանջ, ոչ պարտիս տանիլ առ վերջինն, այլ առ առաջինն, որ ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ Բօ։ Եւ այսորիկ զգուշութիւք յայնժամ՝ միայն պարտին լինել, յորժամ եօթներեակ տարւոյն 'ի նոյնում կարգի 'ի սկզբան՝ նաև 'ի վերջն գտանի։ Քանզի յորժամ եօթներեակք 'ի նոյնում կարգի ոչ են եղեալ երկիցս, մի 'ի սկզբան նաև 'ի վախճանի, այլ միայն մի

տնգամ, և 'ի մէջն, ամն թէ նահանջ
իցէ, և թէ ոչ, մինչ վերադրով տար
ւոյն մնեալ 'ի խորանսն՝ գտանես
զեօթներեակ տարւոյն, առնմ եղեն
գիրն 'ի նմին խորանոջ՝ է գիր տար
ւոյն։ Իսկ պատճառն վերոյ ասացե
լոյս է այս, զի 'ի վերոյ եդեն աղիւ_
սակոջ ընտաւք եօթներեակք, որք
են 'ի յառաջին տուփս ժթ կարգաց,
ոչ երբէք հանդիպին նահանջից. և
ընտաւքն որք են 'ի վերջին տուփս՝
միշտ հանդիպին նահանջից. իսկ 'ի
մէջի եդեն վեց տուփքն մերթ հան
դիպին, և մերթ ոչ։ Ուստի դու զամն
նահանջին տես 'ի փոքրիկ աղիւ_
սակն եօթներեկայ. և ըստ այնմ 'ի
գործ ած զվերոյ ասացեալ կանոնն։

Իսկ եթէ քննիցես՝ տեսանես 'ի յա_
ղիւսակդ, թէ զկարգ վերադիրքն
բաժանեալ են 'ի մէջ իւրեանց զար
մանալեաւ կարգաւ զայբուբենն՝
իւրաքանչիւրն զ՟ն տառս սեփա_
կանելով զանազան կարգաւ։ Նմա_
նայն և եօթներեակքն՝ իւրաքան_
չիւրն զհինգ տառս սեփականեն, և
միայն

միայն եօթներեակս այս չորս՝ զվեց տառս սեփականեն. այսինքն ա. բ. կ. ն. ա. ք: Որովք երեսուն և վեց տառքն բաժանեցեալք են ՚ի եօթն մասունս՝ ըստ թուոց եօթներեկայ:

Յաղագս անուանց, և ձևոց շարժականաց, և այլոց իրաց պիտանաւորաց պարունակելոց ՚ի պարզատօմարի, որք գըտանին կարէն ՚ի յետոյ տարեգրոյն:

Գլուխ. Ա:

Աշխատութեան այսպէս արա:

Ոսկի գիր տարւոյն. և երթ, է, է. և զայն որ ՚ի խոնարհ մնայ յետս տուր յասուրց ամսոյ. և յորում աւուր գտանի թիւն այն, ՚ի նմին աւուր է մուտ նորոյ ամսոյն: Օրինակ, ըստ ասացելոյ կանոնիս, օրն յունվարի, որ է ուրբաթն, եթէ գիր տարւոյն իցէ, ժէ, գումար այն տասն, եօթն ՚ի բաց հանել՝ վերամնայ երեք. արդ՝ յորժամ զերեքն ՚ի յուրբաթուն յետս տամք՝ առնելով հինգշաբթի, չորեքշաբթի, երեք

շաբաթի, թի՛ւն երեք վերջանայ յե_
րեքշաբթի. և այսպէս իմանամք,
թէ մինչ գիր տարւոյն իցէ, ծէ,
մուտն յունվարին՝ լինի յերեքշաբ_
թի. ա̅ այսմ խմա և զայլոց։ Իսկ ա̅
այսմ՝ կանոնի՝ աւուրք երկոտասա
նից ամսոց են սոքին։

Որն	Յունվարի է	Ուրբաթ։
	Փետրվարի	Երկուշաբթի։
	Մարտի	Երկուշաբթի։
	Ապրիլի	Հինգշաբթի։
	Մայիսի	Շաբաթ։
	Յունիսի	Երեքշաբթի։
	Յուլիսի	Հինգշաբթի։
	Օգոստոսի	Կիրակի։
	Սեպտեմբերի	Չորեքշաբթի։
	Հոկտեմբերի	Ուրբաթ։
	Նոյեմբերի	Երկուշաբթի։
	Դեկտեմբերի	Չորեքշաբթի։

Իսկ եթէ ՚ի ձեռն եօթնեկերեկայ տարւոյն կամիցիս գտանել զօր ամսամտին, կա՛մ զեօթներեակ տարւոյն ՚ի վերուստ. և զամիսն ՚ի կողմանց. և մուտ ՚ի խորանս առաջիկայ աղիւսակիդ. և դիւրայես գտանես զօր ամսամտին։

ակ

Ամիսք հռովմայեցւոց	Քանակք	Եօթնեկեակ .						
		Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է
Յունվար	Լա	Բշբ	Գշբ	Դշբ	Եշբ	Ուր	Շբթ	Կիր
Փետրվար	Իը	Եշբ	Ուր	Շբթ	Կիր	Բշբ	Գշբ	Դշբ
Մարտ	Լա	Եշբ	Ուր	Շբթ	Կիր	Բշբ	Գշբ	Դշբ
Ապրիլ	Լ	Կիր	Բշբ	Գշբ	Դշբ	Եշբ	Ուր	Շբթ
Մայիս	Լա	Գշբ	Դշբ	Եշբ	Ուր	Շբթ	Կիր	Բշբ
Յունիս	Լ	Ուր	Շբթ	Կիր	Բշբ	Գշբ	Դշբ	Եշբ
Յուլիս	Լա	Կիր	Բշբ	Գշբ	Դշբ	Եշբ	Ուր	Շբթ
Օգոստոս	Լա	Դշբ	Եշբ	Ուր	Շբթ	Կիր	Բշբ	Գշբ
Սեպտեմբեր	Լ	Շբթ	Կիր	Բշբ	Գշբ	Դշբ	Եշբ	Ուր
Հոկտեմբեր	Լա	Բշբ	Գշբ	Դշբ	Եշբ	Ուր	Շբթ	Կիր
Նոյեմբեր	Լ	Եշբ	Ուր	Շբթ	Կիր	Բշբ	Գշբ	Դշբ
Դեկտեմբեր	Լա	Շբթ	Կիր	Բշբ	Գշբ	Դշբ	Եշբ	Ուր

Բայց զգուշանալ պարտիս, զի 'ի նահանջի ամին մինչ զմարտի, և զհետեւեալ ամսոց զմուտն առնես, եթէ 'ի ձեռն տարեգրոյն առնիցես, միով գրով յետս դարձցիս. որգոն. եթէ, Ձէ լինի գիր տարւոյն, զԶօ, կալցես: Իսկ եթէ եօթնեկեկաւ առնես, միով թուով յառաջ ըն

թասցիս. որպէս. եթէ. ա. է եօթնե րեակն, կալցես, է, ոճղի ուղիղ գայցէ։

Օգտակէր տառը յայտնուաէ, այսպէս գիտ։

Այլ գգիր տարւոյն. և Երթ. է, է. և որքան թիւ 'ի խոնարհ մնայ յետս տուր զայն յերեքշաբթի էն. ասելով, երեքշաբթի, երկուշաբթի, կիրակի, և այլն։ Ու յորում աւուր գադարի թիւն այն, յայնմիկ աւուր հանդիպի տօն յայտնութեն ան։

Օգնոյ տառին յայտնութեան, և առաջա ւորի Բարեկենդանին՝ այսպէս գիտ։

Այլ գթիւ գրոյ տարւոյն. և վերա բերեա նմա զհինգ թիւն, և տես որքան թիւ լինին՝ այնքան ա ւուրք են միջոց ուտիք յայտնութեն և առաջաւորին ։

Օառաջաւորաց Բարեկենդանն այս պէս արա։

Այլ զտասն յունվարի . և զգիր տարւոյն, որ զթիւ գրոյ տար ւոյն 'ի վր բեր. առաջաւորաց բա րեկենդանն է ։ Օր օրինակ, եթէ գիր

գիր տարւոյն է . դայ . Թիւ՛ նորին է
չորս . արդ՝ եթէ զչորսն 'ի վՃ տասին
յունվարի վերաբերեմք , լինի ժդ .
և այսպէս իմանամք , թէ 'ի տար_
ւոջն՝ յորում գիր տարւոյն է , դայ ,
'ի ժդ , յունվարի հանդիպի առա_
ջաւորաց բարեկենդանն ։

Նոյն բարեկենդան այսպէս արա ։

Առ զգիր տարւոյն . և Թուեալ
զայն՝ տես , թէ որքան է . և որ_
քան լինի , յայնքանեորորդում ա_
ւուր փետրվարի՝ բուն բարեկենդա
է ։ Իսկ եթէ աւելի լինիցի Թիւ գրոյ
տարւոյն քան զաւուրս փետրվարի ,
անցն 'ի յառաջակայ ամիսն , որ է
մարտն ։

Օրինակ ։

Առ զմարտի իա . և զգիր տար_
ւոյն 'ի վերայ բեր , զատիկ է ։

Նրեման խաչ ,

Առ զապրիլի ժը . և զգիր տար_
ւոյն 'ի վՃ բեր , երևման խաչ է ։

Համբարձման ։

Առ զապրիլի իԹ . և զգիր տար_
ւոյն 'ի վՃ բեր , համբարձումն է ։

Հո_

Հոգեգալստեան ։

Ա՛ռ զմնացեալն ԺԳ, և զգիր տարւոյն 'ի վե՛ր բե՛ր, Հոգեգալուստ է ։

ՍԲ Գրիգորի բարեկենդան ։

Ա՛ռ զմնացեալն Ղ. և զգիր տարւոյն 'ի վե՛ր բե՛ր, ո՛ր Գրիգորի բարեկենդան է ։

Վարդավառ ։

Ա՛ռ զյունիսն ԻԷ, և զգիր տարւոյն 'ի վե՛ր բե՛ր, վարդավառ է ։

Օծմանց շաբաթու Վարդավառին և Ածածնէ՝ այսպէս գի՛ր ։

Եթէ գիր տարւոյն իցէ Ա, կամ Բ, և կամ Գ, միջօցն է Է շաբաթ ։ Իսկ 'ի Դայէն մինչև 'ի Զայէն, Զ. շաբաթ ։ Իսկ Ղնիէն մինչև 'ի Ձան՝ Ե շաբաթ ։ Իսկ 'ի Պ աէն մինչև 'ի Սն՝ է չորս շաբաթ ։ Իսկ 'ի Ջայէն մինչև 'ի Տիւնն՝ է երեք շաբաթ ։ Իսկ 'ի Իէէն մինչև 'ի փիւրն՝ է Բ շաբաթ ։ Եւ սոքա ամենեքեան խմացեալ լինին պահօքն համբերձ ։

Սէ֊

Վերափոխման Աստուածածնին,

Ա՛ռ զթիւ տարւոյն· չորս 'ի վերայ ած· և ապա երթ, է, է· և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ՝ ած 'ի վ՟ր ժ՟մ լին օգոստոսի· և յորքաներորդն հասանիցի, յայնքաներորդում աւուր օգոստոսի՝ Ա՟ծածնին է:

Օգնող շաբաթու թուանշանին և օրէյ խաչին՝ այսպէս գտի:

Ա՛ռ զթիւ տարւոյն· և երթ է, է· և տես, եթէ յաւելեալն չորս է, կամ հինգ, միջոյն հանդերձ պահօքն է՝ 'ի շաբաթ: Իսկ եթէ այլ թիւ լիցի, է չորս շաբաթ:

ՍԲ խաչ:

Ա՛ռ զթիւ տարւոյն· երկու 'ի վ՟ր ած· և ապա երթ է, է· և զայն՝ որ 'ի խոնարհ մնայ, ած 'ի վ՟ր տասին սեպտեմբերի· և յորքաներորդն սեպտեմբերի հասանիցի, յայնքաներորդում աւուր սեպտեմբերի՝ ս՟բ խաչ է:

Այլ կերպով բարեկենդանին ։

Առ զգիր տարւոյն . երկու 'ի վ՟ ած . և երթ է , է . և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ , ած 'ի վերայ ժէ ին սեպտեմբերի . և յորքաներորդն սեպտեմբերի հասանիցի , յորն_քաներորդում աւուր սեպտեմբե_րի՝ ՛նը գէորգայ բարեկենդանն է ։

Օգնող ուղէան զէ կերպով և յինա_կայ բարեկենդանին՝ այսպէս գէտ ։

Առ զգիր տարւոյն . և երթ , է , է . և տես , եթէ յաւելեալն վեց է , կամ եօթն , միջոց ուտիքն է ը շաբաթ ։ Իսկ եթէ այլ թիւ լիցի , յայնժամ է է շաբաթ ։

Այլ կերպ ։

Առ զգիր տարւոյն . ը 'ի վ՟ ած . և երթ է , է . և որինչ 'ի խոնարհ մնայ , ած 'ի վ՟ ի ը ին հոկտեմբե_րի . և յորքաներորդն հոկտեմբերի հասանիցի , յայնքաներորդում ա_ւուր նորին՝ է գիւտ խաչ ։

Յիսնակաց բարեկենդան ։

Առ զգիր տարւոյն . և ե՛րթ է , է . և որինչ 'ի խոնարհ մնայ , ամ զայն 'ի վր տասնեչորսին նոյեմբե րի . և յորքանեորդն նոյեմբերի հասանիցի , յայնքանեորդում ա_ ւուր նորին՝ յիսնակաց բարեկեն_ դան է ։

Սբ Յակոբայ բարեկենդան ։

Առ զգիր տարւոյն . և ե՛րթ , է , է . և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ , ամ 'ի վր հնգին դեկտեմբերի . և յոր_ քանեորդն դեկտեմբերի հասանի ցի , յայնքանեորդում աւուր նո_ րին՝ սբ Յակոբայ բարեկենդան է ։

Օգնոց տաւնին սբ յակոբայ եւ յայտնու_ թեն բարեկենդանին՝ այսպէս գէ՛տ ։

Առ զգիր տարւոյն . և ե՛րթ , է , է . և զայն որ վերամնայ յետս տուր 'ի ժը թուոյն ասելով . ժը . ժէ . և այլն . և յորքանեորդում թուոյ զադարի , այնքան աւուրք են մի_ ջոց ուտիքն սբ յակոբայ , և յայտ_ նութեն բարեկենդանին ։

Օր

Որ ծաքէ՛ինդանէ յայտնութէ.

Վան զգիր տարրոյն. և երթ է, է. և որքան թիւ ՚ի խոնարհ մնայ, յետս տուր զայն յերեքշաբթին, ասելով. երեքշաբթի, երկուշաբթի, կիրակի, և այլն: Նաև յորում աւուր դադարի այն թիւ, յայնմիկ աւուր հանդիպի յայտնութե բարեկենդանն:

Բայց միշտ պարտիս զգոյշ լինիլ՝ թէ ՚ի սմին, և թէ ՚ի յայլս բնաւս վերոյասացեալս և ՚ի հետևեալս. զի ՚ի նահանջի տարւոջ, զգիր տարւոյն ՚ի վերջանալն փետրվարին փոխեսցես ՚ի նախընթացն գրոյն: Օրինակ, թէ ըէ՟ն իցէ. զնէ՟ն կալցես. և թէ ԽՆ իցէ, զԺԷՆ կալցես. ըստ այսմ՝ և զայլոց գրոց տարւոյն առնիցես. որպէս զի ամ՝ ինչ ուղիղ գայցեն: Նաև զանշարժից միջոցաց ծանիր. զի զկնի եղիականն պահոց, ՚ի շաբաթ կերակուր լինի, և հետևի նոր Լուսաւորչի պասն: Նաև զկնի տօնի նոր Լուսաւորչին, ՚ի շաբաթ կերակուր լինի, և հետևի վարդավառի պասն:

Յետ

Յետ որ խաչին, ա շաբաթ կերբեւ
լինի, և հետևի որ գէորգայ պասն։
Յետ յիսնակի պահոցն, ե շաբաթ
կերբաւ լինի, և հետևի որ յակո-
բայ պասն։ Իսկ յետ որ սարգսի պա-
հոցն, ե շաբաթ կերբաւ լինի, և
հետևի մեծ պասն։

Իսկ այսոքիկ բաւ լիցին առ ասա-
ցելոյն՝ ի ձեռն Թուանշանաց և Հաշուելեաց։

Յաղագս ոմանց մշտնջենաւորաց աշխատա-
կաց, ՚ի ձեռն որոց տառատեւղդէարադէս
գտանէն ամ ձերոյ աստղեալք։

Գլուխ. Գ։

Եւ զի գոն նաև այլք միջոցք
՚ի ձեռն որոց առանց մեծի
աշխատանաց Թուելոյ և
Հաշուելոյ զայնց ամենից՝ զորոց
մինչև ցայս վայր գրեցաւ, կարէ
ոք տեղեկանալ. գիտելովն միայն
զԹուականն Հայոց։ Այլ նաև մի
նոցին՝ որոց ծանր Թուի, և կամ
դժուարին է Հաշուելն՝ և Թուելն,
շարակարգեմք աստէն զերկուս պար
զատօմարական աղիւսակս մշտնջե-
նա-

նաւորս . ՚ի յորս հայելով կարիցեն գիտել զայնց ամենից , զորոց մին_չև ցայս վայր գրեցաւ :

Վասն առաջնոյ աղխտակին, որ՚ի հետևեալ երիս զոյգ երեսս Թղթոց պարունակի :

Նանալի առաջնոյ աղխտակիս, որ՚ի յերիս զոյգ երեսս հետևեցելոց Թղթոց գնի, է Թուականն հայոց . 1182 . եդեալ ՚ի սկզբան ա_ռաջնոյ կարգի . զոր կալեալ մինչ ուղղակի մտանես ՚ի յ̃ջին տուփն, գտանես զեօթներեակ տարւոյն նոր գրով գոլ . ա̃ : Օգիր տարւոյն բոլոր գրով ՚ի ներքոյ նշ̃ գոլ . Պայ : և զվերագիրն գոլ . Իշ̃ . որ գլխա_գրով զետեղեալ կայ ՚ի վերն յառաջին տեղւոջ , և ուղղակի հայի առ_այն տուփ : Նա յորժամ Թուականն լինի . 1183 . գտանես յերկրորդ տուփն : Նա որքան Թուով աճի Թուականն , այնքան տուփ յառաջընթանաս . և միշտ գտանես զեօթներեակ , և զգիր տարւոյն ՚ի յայն տուփ , ուր հասանիս Թուականաւդ , և զվե_րագիրն ՚ի վ̃ն նշ̃ : Նա մինչ Թուա_կանն

կամն լինի. 1200. Հասանիս 'ի վերջին տուփն ամենայն կարգին. և զկնի այ նորիկ գտանես եղեալ 'ի սկզբան երկ րորդի կարգին զԹուականն. 1201. և որ աստյաւ, նաև 'ի 1201. Թուին՝ գտանի գիր տարւոյ և որք Է. նիմ 'ի յետին տուփն. 1202. ին 'ի յերկրոր տուփն. և այսպէս հետևաբար ընԹա նայ մինչև 'ի վերջն երկրորդի կար_ գին, և առաջ սկսանի երրորդ կարգն. և այլքն նոյնով կերպիւ։ Իսկ այսպէս 'ի ձեռն ԺԹ. կարգաց եղելոց 'ի յե_ րիս զոյգ երեսս հետևեցելոց Թղ_ Թոց՝ եղերի ընԹաց միոյ բոլորի շր_ ջանի, որ է 532. ամ։ Ի յորս կար_ գաւ ցուցանին 'ի ձեռն Թուակա_ նին՝ գիր տարւոյ, եօԹներեակ, և վերադիրն. և այս մշտնջենաւորա բար. ջգի մինչ եղերի 532. ամն, վերա ոլին լինի սկսումն 'ի գլխոյն նորայն դնելով միայն զԹուականս հետևե ցելոց ամաց 'ի սկզբան աղիւսակիս, այնու կարգաւ, որ առջին եղեալ ք են։ Իսկ ուր ուրեք եօԹներեակն, և գիր տարւոյն են Է գրով, ցուցա նեն զատրին զոլ նահանջ։

Սեպտեմբեր, եօթնեբերեակ. գիր տարւոյ:

Թուական	ԻԳ	Ե	ԺԶ	ԻԸ	Ը	ԺԹ	Լ	ԺԱ	ԻԲ
1182	գ	ո	հ	քփ	մ	ւ	ր	ձհ	ը
1201	թ ը	յ	խ	ց	չո	թ	ա	յ	դե
1220	զ	պւ	ժ	վ	ն	ծխ	պ	ղ	ժ
1239	գ	շ	կծ	ւ	ջ	ի	ավ	կ	ե
1258	ե	ջ	ւ	րա	շ	ր	ռ	մջ	գ
1277	եգ	ո	հ	ո	յմ	ւ	ր	ձ	թր
1296	ր	ոյ	խ	ց	ղ	ժթ	ո	յ	զ
1315	գ	պ	իժ	վ	ն	ե	ջպ	ղ	ժ
1334	գ	շ	կ	փւ	ջ	ի	ա	ձկ	ե

Սեպտ

Սերադեր, եօթներեաք. գեր տարւոյ։

Գ	ԺԴ	ԻԵ	Զ	ԺԷ	ԻԸ	Թ	ԻԱ	Բ	ԺԳ
ե ու	զ խ	եա եգ	բ ո	գ թ	դ ո	եզ յմ	ե ի	ա չ	բ ձ
ա չ	բ ձ	գ ր	դե նյ	զ խ	ե ց	ա ղ	բգ ժթ	դ ո	ե ծ
գդ վո	ե ծ	զ գ	ե պ	աբ իժ	գ վ	դ ն	ե ի	զե քպ	ա ղ
զ ք	եա ճղ	բ գ	գ շ	դ կ	եզ փւ	ե ճ	ա ի	բ ո	գդ հկ
բ ո	գ հ	դե րի	զ մ	ե լ	ա ր	բգ ոշ	դ ր	ե ու	զ խ
ե ու	զ խ	ե ի	աբ չո	գ թ	դ ս	ե յ	զե գի	ա չ	բ ձ
եա պչ	բ ձ	գ ր	դ ն	եզ ծխ	ե ց	ա ղ	բ ժ	գդ վս	ե ծ
գ շ	դե կծ	զ գ	ե պ	ա ի	բգ տվ	դ ն	ե ի	զ ք	եա ճղ
զ ք	ե լ	աբ դգ	գ շ	դ կ	ե ու	զե մճ	ա ի	բ ս	գ հ

Մերագիր, եօթներեակ․ կէր դարուն․

Թուական	Ի.Գ	Ե	Ժ.Զ	Ի.Է	Ը	Ժ.Թ	Լ	Ժ.Ա	Ի.Բ
1353	ըե	չ	ւ	ր	ոշ	ը	ռ	մ	եղ
1372	ե	շո	հ	ս	յ	խւ	ր	ձ	թ
1391	ր	ն	ծխ	ց	վ	ժ	վս	յ	գ
1410	գ	պ	ի	սվ	ն	ե	չ	ճղ	ժ
1429	գգ	շ	կ	փ	մճ	ի	ա	հ	ըե
1448	ը	ոջ	լ	ր	ո	թը	ռ	մ	ե
1467	ե	շ	ձհ	ս	յ	խ	ցր	ձ	թ
1486	ր	ն	ծ	ւց	վ	ժ	վ	նյ	գ
150	եղ	պ	ի	ա	շն	ե	չ	ճ	իժ

Սեր․․

Մերադիր․ եօթներեակ․ կէր տառայ։

Գ․	ԺԳ․	ԻԵ․	Ջ	ԺԷ․	ԻԸ	Թ․	ԻԱ․	Բ․	ԺԳ․
F ո	∔ հ	∔ ա	⊧⌐ յմ	⊧ լ	− ր	F ձ	∔⊤ թր	⊧ ռ	⌐ խ
⊤⊧ սռ	⌐ խ	⊧ է	− չ	F∔ ժթ	⊤ ս	⊧ յ	⌐ գ	⊧− պչ	F ձ
⊧ պ	−F ղձ	∔ ր	⊤ ն	⊧ ծ	⌐⊧ ւց	− ղ	F ժ	∔ վ	⊤⊧ կծ
∔ շ	⊤ կ	⊧⌐ էգ	⊧ պ	− ի	F ա	∔⊤ շն	⊧ է	⌐ ջ	⊧ ճ
ջ	⊧ լ	− գ	F∔ ոշ	⊤ կ	⊧ ռ	⌐ մ	⊧− լի	F ո	∔ հ
−F չո	∔ հ	⊤ ա	⊧ յ	⌐⊧ խլ	− ր	F ձ	∔ թ	⊤⊧ սռ	⌐ խ
⊤ ս	⊧⌐ ծխ	⊧ է	− չ	F ժ	∔⊤ վս	⊧ յ	⌐ գ	⊧ պ	−F ղձ
⊧ պ	− ղ	F∔ գր	⊤ ն	⊧ ծ	⌐ ւ	⊧− ճղ	F ժ	∔ վ	⊤ կ
∔ շ	⊤ կ	⊧ է	⌐⊧ ջպ	− ի	F ա	∔ շօ	⊤⊧ րէ	⌐ ջ	⊧ ճ

Սերտեր, եօթներեան, ճիշ տարւոյ։

Թուա-կան	ԻԴ.	Ե.	ԺԶ.	ԻԷ.	Ը.	ԺԹ.	Լ.	ԺԱ.	ԻԲ.
1524	ա / գ	բգ / ոշ	դ / կ	ե / փ	զ / մ	եա / լի	բ / ա	գ / հ	դ / ը
1543	դ / ը	ե / յ	զե / խլ	ա / ր	բ / ո	գ / թ	դե / սռ	զ / մ	ե / կ
1562	ե / կ	ա / չ	բ / ճ	գդ / վս	ե / յ	զ / խ	ե / պ	աբ / ղձ	գ / թ
1581	բգ / գր	դ / ն	ե / ծ	զ / ւ	եա / ջղ	բ / ճ	գ / վ	դ / կ	եզ / կղ
1600	ե / կ	զե / ըպ	ա / ի	բ / ա	գ / շ	դե / ըկ	զ / ջ	ե / ջ	ա / գ
1619	ա / գ	բ / ո	գդ / հկ	ե / փ	զ / մ	ե / լ	աբ / րա	գ / հ	դ / ը
1638	դ / ը	ե / յ	զ / խ	եա / ցր	բ / ո	գ / թ	դ / ս	եզ / յմ	ե / կ
1657	զե / ղկ	ա / չ	բ / ճ	գ / վ	դե / նյ	զ / խ	ե / պ	ա / ղ	բգ / ճթ
1676	բ / գ	գդ / շն	ե / ծ	զ / ւ	ե / ջ	աբ / իճ	գ / վ	դ / կ	ե / կ
1695	ե / կ	զ / ջ	եա / լի	բ / ա	գ / շ	դ / ը	եզ / ռջ	ե / ջ	ա / գ

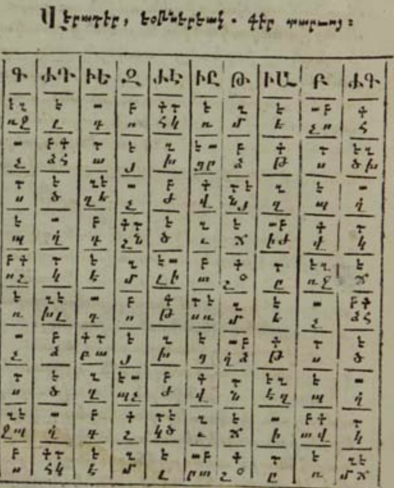

Եւ յայսմիկ միջոցի գտնեմք նաև զաւ-
ուրս լուսնոյ ըստ հաշուի հնոյ տո-
մարին. 'ի յոր թէպէտ բազմիցս ըստ չա-
փու միոյ, և կէս միոյ և կիսոյ աւուր յա-
ւէտնուազ համեմատելին ոմանց շարժ-
մանց հաստատակածին, և լրմանց զատկաց
'ի տեղեաց խոբեանց. սակայն մինչ որ-
քան առ մերազնեայս ոչ գոյ հնարաւո-
րութիւն, զի վերանորոգութիւն լինչ տայցի
հնոյ տոմարին, գտնեմք նաև զայսմանէ ըստ
հաշուից վերադրաց հնոյ տոմարին, ոչ և
զայլոց բնաւից եղաք մինչև ցայս վայր:

Ծնունդ լուսնոյ այսպէս արա:

Առ հանապազ, ճ. կամ ղ. և զվերա-
դիրն հանդերձ թուով ամսոյն ան-
ցելոյ հան 'ի բաց. և որքան վերանիցի,
յայնքանեորդում աւուր ամսոյ յորում
որոնես, է ծնունդ լուսնոյ:

Աւուրս լուսնոյ այսպէս արա:

Առ զաւուրս ամսոյն, և զվերադիրն
տարւոյն՝ հանդերձ թուով անցելոյ
ամսոց. և 'ի միասին գումարեալ զայնս,
երթ երեսուն երեսուն. և որինչ 'ի խո-
նարհ մնայ, աւուրք են լուսնոյ: Եւ ե-
թէ 'ի յերեսունն ոչ ժամանէ, որքան է
թիւն,

Թիւն, այնքան են աւուրք լուսնոյ։ Մինչ զԹիւն ամսոյ առնուս՝ սկսեալ 'ի յունուարէ․ զայն ամսն յորում՝ ես, մի առնուր․ բայց եթէ 'ի յունուարն, և 'ի փետրուարն իցես՝ մա․ ։ 'Ի յասացելոցս իմանի և լը_
րումն լուսնոյ․ զի նոյն է։

Կանոն երեքերորդ աշխատանաց պարզաբանութեան ։

Տեսեր երկրորդ մշտնջենաւոր աղիւսակն, որ 'ի յերկիս զոյգ երեսս հետևեցելոց թղթոց պարունակի։ Յորում 'ի ձեռն տարեգրոյն, որ ... կարգի այբուբենից եդեալ կայ, մտեալ 'ի յառաջին տուփն, որ է հանգէպ տարեգրոյն, իմանաս զպատկեր աւուր յայտնութեն․ ըստ որում 'ի վեր կոյս հանգէպ նոյնոյ տփոյն գրեալ կայ։ Մտեալ 'ի յեկրորդ տուփն՝ իմանաս զմիջոց ուտխն. Մտեալ 'ի յերրորդն՝ զտամնես զառաջաւորն, ենթ որոյ նաև անուն ամսոյն համմանչանի ։ Նայես և զայլսն մինչև 'ի յայտնութն բրկնգանն, որք կարգաւ գրեցեալք են 'ի յերկուս երեսս ։ ՅԱՅՏՆ մինչև 'ի ԼԽՆՆ գտցես 'ի յառաջին ի երեսս : 'Ի ԽԷԷՆ մինչև 'ի ՅԻՆ գտցես 'ի հետևեալ երկուս երեսս․ իսկ 'ի ՉԱՅԷՆ մինչև 'ի ՓԷՆ գտցես 'ի վերջին ի երեսն ։

Մշխա_

Գիր տարւոյ:	Օր Յայտնութեան:	Մ. Պահոց առաջին. օր:	[illegible]	Բուն Բարեկենդանն:	ԶԱՏԻԿ:	Երեւման Խաչ:	Համբարձումն:	Հոգեգալուստ:	Սբ Գրիգորի Բարեկենդանն:	Վարդավառ:
			[illegible]	փետր	մար	ապր	ապր	մայ	մայ	յուն
Ա	[illegible]	զ	ժա	ա	իբ	ժթ	լ	ժ	լա	իը
Բ	[illegible]	է	ժբ	բ	իգ	ի	մայիս ա	ժա	յունիս ա	իթ
Գ	[illegible]	ը	ժգ	գ	իդ	իա	բ	ժբ	բ	լ
Դ	[illegible]	թ	ժդ	դ	իե	իբ	գ	ժգ	գ	յուլիս ա
Ե	[illegible]	ժ	ժե	ե	իզ	իգ	դ	ժդ	դ	բ
Զ	[illegible]	ժա	ժզ	զ	իէ	իդ	ե	ժե	ե	գ
Է	[illegible]	ժբ	ժէ	է	իը	իե	զ	ժզ	զ	դ
Ը	[illegible]	ժգ	ժը	ը	իթ	իզ	է	ժէ	է	ե
Թ	[illegible]	ժդ	ժթ	թ	լ	իէ	ը	ժը	ը	զ
Ժ	[illegible]	ժե	ի	ժ	լա	իը	թ	ժթ	թ	է
Ի	[illegible]	ժզ	իա	ժա	ապր ա	իթ	ժ	ի	ժ	ը
Լ	[illegible]	ժէ	իբ	ժբ	բ	լ	ժա	իա	ժա	թ

ե	ժդ	գ	ժգ	ի	ե	իե	ժե	զ	ժը	[illegible]
ե	ժէ	գ	ժդ	իա	ե	իզ	ժզ	է	ժէ	[illegible]
ե	ժը	գ	ժե	իբ	ե	իէ	ժէ	ը	ժզ	[illegible]
զ	ժբ	ե	ժզ	իգ	ե	իը	ժը	թ	ժե	[illegible]
զ	ժգ	ե	ժէ	իգ	ե	իթ	ժթ	ժ	ժդ	[illegible]
զ	ժգ	գ	ժա	ժը	ը	իգ	ի	ժա	ժդ	[illegible]
զ	ժե	գ	ժբ	ժթ	ը	իգ	իա	ժբ	ժբ	[illegible]
զ	ժզ	գ	ժգ	ի	ե	իե	ժե	զ	ժը	[illegible]
զ	ժէ	գ	ժդ	իա	ե	իզ	ժզ	է	ժէ	[illegible]
զ	ժը	գ	ժե	իբ	ե	իէ	ժէ	ը	ժզ	[illegible]
ե	ժբ	ե	ժզ	իգ	ե	իը	ժը	թ	ժե	[illegible]
ե	ժգ	ե	ժէ	իգ	ե	իթ	ժթ	ժ	ժդ	[illegible]

Գիր տարւոյ :	Օ. Յայտնութեան :	Մինչեւ առաջ. օր :	Աղուհացից Բարեկենդան :	Բուն Բարեկենդան :	ԶԱՏԻԿ :	Երեւման խաչ :	Համբարձումն :	Հոգեգալուստ :	Ս. Գրիգորի Բարեկենդան :	Վարդավառ :
			յունվ.	փետր.	ապրլ.	մայիս	մայիս	մայիս	յունիս	յուլիս
Խ	Ե. շ.	ժը	իգ	ժգ	գ	ա	ժբ	իբ	ժբ	ժ
Ծ	Դ. շ.	ժթ	իդ	ժդ	դ	բ	ժգ	իգ	ժգ	ժա
Կ	Գ. շ.	ի	իե	ժե	ե	գ	ժդ	իդ	ժդ	ժբ
Հ	Բ. շ.	իա	իզ	ժզ	զ	դ	ժե	իե	ժե	ժգ
Ձ	Կիր.	իբ	իէ	ժէ	է	ե	ժզ	իզ	ժզ	ժդ
Ղ	Շաբ.	իգ	իը	ժը	ը	զ	ժէ	իէ	ժէ	ժե
Ճ	Ուրբ.	իդ	իթ	ժթ	թ	է	ժը	իը	ժը	ժզ
Մ	Ե. շ.	իե	լ	ի	ժ	ը	ժթ	իթ	ժթ	ժէ
Յ	Դ. շ.	իզ	լա	իա	ժա	թ	ի	լ	ի	ժը
Ն	Գ. շ.	իէ	փետր. ա	իբ	ժբ	ժ	իա	լա	իա	ժթ
Շ	Բ. շ.	իը	բ	իգ	ժգ	ժա	իբ	յունիս ա	իբ	ի
Ո	Կիր.	իթ	գ	իդ	ժդ	ժբ	իգ	բ	իգ	իա

Մինչև շաբթ պահոց։	Հինանցն։	Մինչև շաբթ պահոց։	Մէ խաչ։	Մէ Վարդավառի բարեկ։	Մինչև աստուածածնի շաբթ։	Գիւտ խաչ։	Յինանց բարեկենդն։	Մէ Յակոբայ բարեկ։	Մինչև աստուածածնի, օր։	Օր [illegible]
	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]		
ե	ժդ	դ	ժա	ժը	ը	իդ	ի	ժա	ժդ	[illegible]
ե	ժե	դ	ժբ	ժթ	ը	իդ	իա	ժբ	ժբ	[illegible]
ե	ժզ	դ	ժգ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	[illegible]
ե	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	[illegible]
ե	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	[illegible]
դ	ժբ	ե	ժզ	իգ	է	իը	ժը	թ	ժե	[illegible]
դ	ժգ	ե	ժէ	իդ	է	իթ	ժթ	ժ	ժդ	[illegible]
դ	ժդ	դ	ժա	ժը	ը	իդ	ի	ժա	ժդ	[illegible]
դ	ժե	դ	ժբ	ժթ	ը	իդ	իա	ժբ	ժբ	[illegible]
դ	ժզ	դ	ժգ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	[illegible]
դ	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	[illegible]
դ	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	[illegible]

Գրեր տառից.	Ու Յարաբերք.	Միեւնոյն ...	Հազարաւորք ...	Բիւր բազմապատիկ ...	ԶՈՒՏԻԿ.	Երկուիրկ բիւր.	[illegible]	[illegible]	ՍԻ [illegible]	Վարդապետն.
			ժէր	ժէր	ամբ	ժամի	ժամի	յո՛	[illegible]	յունո
Չ	[illegible]	լ	գ	իե	ժե	ժգ	իդ	գ	իդ	իբ
Պ	[illegible]	լա	ե	իզ	ժզ	ժդ	իե	դ	իե	իգ
Ջ	[illegible]	լբ	զ	իէ	ժէ	ժե	իզ	ե	իզ	իդ
Ռ	[illegible]	լգ	է	իը	ժը	ժզ	իէ	զ	իէ	իե
Ս	[illegible]	լդ	ը	հար	ժթ	ժէ	իը	է	իը	իզ
Վ	[illegible]	լե	թ	ր	ի	ժը	իթ	ը	իթ	իէ
Տ	[illegible]	լզ	ժ	գ	իա	ժթ	լ	թ	լ	իը
Ր	[illegible]	լէ	ժա	գ	իբ	ի	լա	ժ	հար	իթ
Ց	[illegible]	լը	ժբ	ե	իգ	իա	հար	ժա	ր	լ
Ւ	[illegible]	լթ	ժգ	զ	իդ	իբ	ր	ժբ	գ	լա
Փ	[illegible]	խ	ժդ	է	իե	իգ	գ	ժդ	գ	հար
Ք	[illegible]	խա	ժե	Զճանաչէական քեւ 'ի Փիւրն.						

Մինչեւ ըմբռն դարուց:	Հիմանին:	Մինչեւ ըմբռն դարուց:	Մէ խառն:	Մէ Գեորգեայ բարեկէ:	Մինչեւ ասպէս ըմբռն:	Գիւտ խաչի:	Յինանց բարեկենդանն:	Մէ Յակոբայ բարեկ:	Մինչեւ ասպէս, օր.	Օր ... յայտնութեան
	Փետ.		Մրտ.	Մրտ.		Ապր.	Մայս.	Յուն.		
գ	մբ	ե	մզ	իգ	է	իը	մը	թ	մե	[illegible]
գ	մգ	ե	մէ	իգ	է	իթ	մթ	մ	մգ	[illegible]
գ	մգ	դ	մա	մը	ը	իգ	ի	մա	մգ	[illegible]
գ	մե	դ	մբ	մթ	ը	իգ	իա	մբ	մբ	[illegible]
գ	մզ	դ	մգ	ի	է	իե	մե	զ	մը	[illegible]
գ	մէ	դ	մգ	իա	է	իզ	մզ	է	մէ	[illegible]
գ	մը	դ	մե	իբ	է	իէ	մէ	ը	մզ	[illegible]
բ	մբ	ե	մզ	իգ	է	իը	մը	թ	մե	[illegible]
բ	մգ	ե	մէ	իգ	է	իթ	մթ	մ	մգ	[illegible]
բ	մգ	դ	մա	մը	ը	իգ	ի	մա	մգ	[illegible]
բ	մե	դ	մբ	մթ	ը	իգ	իա	մբ	մբ	[illegible]

Ի տոմարական համառօտութեան յայսմիկ, որք հարկաւորք էին պարզամտաց՝ բացատրեցան։ Իսկ եթէ խնդրիցէ ոք գիտել՝ նաև զտանուտէր տարւոյն, կալցէ զթուականն Հայոց, և զ 1169 'ի բաց հանեալ, զայն որ մնայ՝ երթիցէ ժէ, ժէ. և որ ինչ 'ի խոնարհ մնայ՝ սկիզբն արարեալ 'ի խոյէն՝ տացէ զայն 'ի կենդանակերպսն. և յորում կենդանակերպի վերջանայ՝ այն է տանուտէր տարւոյն։ Իսկ անուանք, և նշանք կենդանակերպից են սոքին։ Խոյն. ♈ ։ Ցուլ. ♉ ։ Երկաւոր. ♊ ։ Խեցգետին. ♋ ։ Առիւծ. ♌ ։ Կոյս. ♍ ։ Կշիռն. ♎ ։ Կարիճ. ♏ ։ Աղեղնաւոր. ♐ ։ Այծեղջիւր. ♑ ։ Ջրհոս. ♒ ։ Ձուկն. ♓ ։ Այսոքիկ անուն կենդանակերպք, կամ նշանք, որք զետեղեալք են 'ի ծօթիակոս կոչեցեալ բոլորակն երկնից. և իւրաքանչիւրն 'ի սոյունց բաղկանայ 'ի բազմաց աստեղաց։ Իսկ արեգակն ը̃ այսոքիկ կենդանակերպս առնէ զշրջան իւր, 'ի դիմելն յատկաւ շարժմամբ իւրով յարեւմտից յարեւելս, առ 'ի կատարել զյատուկ ընթացս իւր. որոյ ստեղծողին, և կարգադրողին փառք և գոհութիւն 'ի յաւիտեանս. Ամ̃ն։

8771
Ա/ՏԱ

102-2013

10478.